

ALFABETIZAREA DIGITALĂ ȘI SECURITATEA CIBERNETICĂ

DIGITAL LITERACY AND CYBER SECURITY

Mariana TACU, ORCID: 0000-0003-4930-2395
Universitatea de Stat din Moldova

CZU:[004:37.014.22]:004.056.53

e-mail: mariana.tacu@usm.md

Transfigurarea digitală are un impact major asupra vieții noastre. În ultimul deceniu, progresul tehnologic a contribuit direct la dezvoltarea tuturor sectoarelor de activitate. Devenit un factor important, internetul a facilitat accesul la informații, care în condiții diverse nu ar fi putut fi asigurat în aceeași măsură.

Internetul, ca platformă multimedia, oferă o diversitate de moduri și forme de comunicare, inclusiv schimbul de fișiere audio, video și fotografii digitale. Aplicațiile și platformele online au facilitat, în mare măsură, generarea și difuzarea acestui tip de conținut, depășind barierele lingvistice, culturale și naționale, evidențiind, în același timp, probleme importante, referitoare nu numai la dezvăluirea informațiilor personale, ci și la încălcarea drepturilor de autor și la conținutul ilegal sau dăunător [1].

Tehnologiile au generat așa-numitul *digital gap*, care în traducere ar însemna *decalaj digital*. Este o formă de inegalitate socială determinată de accesul diferit la Internet, dar și de gradul neuniform de *alfabetizare digitală*. Acesta poate fi observat atât la nivel global, prin diferențele în ceea ce privește accesul la Internet între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, dar și în comunitățile locale. Astfel, cei care nu dispun de mijloacele tehnologice și abilitățile necesare pentru a utiliza Internetul se află într-o poziție defavorizată [2].

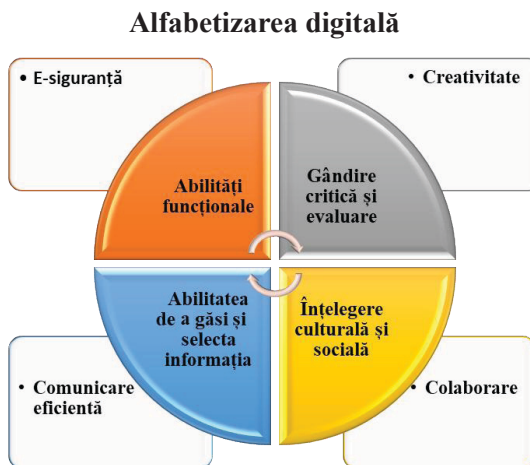
Alfabetizarea digitală este capacitatea de a utiliza tehnologiile informaționale și de comunicare pentru a găsi, evalua, crea și comunica informații, necesitând abilități atât cognitive, cât și tehnice, această definiție a fost oferită de Grupul operativ de alfabetizare digitală al Asociației Americane de Biblioteci. Hiller Spires, profesor de alfabetizare și tehnologie la Universitatea de Stat din Carolina de Nord, consideră că la baza acestui proces sunt trei aspecte principale:

- 1) găsirea și consumul de conținut digital;
- 2) crearea de conținut digital;
- 3) comunicarea sau partajarea acestuia [3].

Alfabetizarea digitală este una dintre abilitățile esențiale pentru a putea participa în mod activ la societatea cunoașterii și la promovarea culturii noilor media. Alfabetizarea digitală se referă, de asemenea, la competența media și la competența socială, cu care împărtășește obiective precum utilizarea responsabilă a Tehnologiilor de Informare și Comunicare (TIC) [4, p. 110].

Principalele componente ale alfabetizării digitale, proiectate schematic în figura

de mai jos, se referă la: creativitate, gândire critică și evaluare, înțelegere culturală și socială, colaborare, găsirea și selectarea informațiilor, comunicare eficientă, siguranța electronică și abilitățile funcționale [5].

Sursa: Elaborat de autor, după modelul propus de Cassie Hague and Sarah Payton, în 2010.

Importanța alfabetizării digitale este recunoscută pe scară largă la nivel național și internațional. Procesul este unul de durată, care se desfășoară într-un ritm diferit, în funcție de sistem, societate, posibilități tehnice, sociale, dar și economice. Un rol important, în acest sens, îl joacă cunoștințele despre protejarea datelor cu caracter personal, în particular, dar și accesul la informații verificate și complexe cu privire la *securitatea informațională și cibernetică*, în general.

Atât securitatea informațională, cât și cea cibernetică vizează păstrarea confidențialității, a integrității și a disponibilității informațiilor și/sau a sistemelor informatice. În plus, pot fi implicate și alte proprietăți, cum ar fi autenticitatea, răspunderea și fiabilitatea [6].

Îmbunătățirea mediului digital în beneficiul tuturor cetățenilor trebuie să fie o prioritate pentru toate statele, dar și comunitățile internaționale. Viața în spațiul virtual, dar și desfășurarea activităților trebuie să fie sigură și să respecte libertățile fundamentale.

Dacă e să ne referim la piața securității cibernetică a Uniunii Europene (UE), atunci putem menționa că:

- Țările europene ocupă 18 din primele 20 de locuri în indicele mondial al securității cibernetică;
- Valoarea pieței securității cibernetică a UE este estimată la peste 130 mld. euro și crește cu o rată de 17% pe an;
- UE numără peste 60 000 de întreprinderi în domeniul securității cibernetică și peste 660 de centre de expertiză în materie de securitate cibernetică.

UE promovează insistent reziliența cibernetică, atât la nivel de informare, cât și la nivel strategic, astfel în decembrie 2020, Comisia Europeană și Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) au prezentat o nouă strategie de securitate cibernetică. Scopul acestei strategii este de a consolida reziliența Europei la amenințările cibernetică și de a asigura faptul că toți cetățenii și toate întreprinderile pot beneficia pe deplin de servicii și instrumente digitale fiabile și de încredere. La 22 martie 2021, Consiliul a adoptat concluzii privind Strategia de securitate cibernetică, care subliniază că aceasta este esențială pentru construirea unei Europe reziliente, verzi și digitale. Strategia include consolidarea capacității de a face alegeri autonome în domeniul securității cibernetică, cu scopul de a consolida poziția de lider a UE în domeniul digital și capacitățile sale strategice [7].

În Republica Moldova, Serviciul Tehnologie Informației și Securitate Cibernetică este instituția care se ocupă de implementarea și menținerea securității cibernetică a infrastructurii tehnologiei informației.

Principalele elemente ale securității cibernetică se referă la: securitatea aplicațiilor, informațiilor, rețelele, planificarea recuperării datelor, securitate operațională și cea a utilizatorului final. Atât în cazul alfabetizării digitale, cât și a securității cibernetică discutăm despre dispozitive și instrumente, pe de o parte, unele aplicate în procesul de studiere a noilor tehnologii informaționale și obținerii anumitor abilități, pe de altă parte, celelalte – eficiente în protejarea integrității, sporirea responsabilității și a fiabilității în lumea digitală.

Referințe:

1. *Manual de educație (Alfabetizare) în domeniul internetului*. [Accesat 18.08.2022] Disponibil: <https://rm.coe.int/internet-handbook-ro/16809f0b11>
2. *Alfabetizare digitală și gândire critică după 60 de ani*. [Accesat 18.08.2022] Disponibil: <https://mediacritica.md/podcast/alfabetizare-digitala-si-gandire-critica-dupa-60-de-ani/>
3. *What is a digital literacy*. [Accesat 18.08.2022]. Disponibil: <https://www.edweek.org/teaching-learning/what-is-digital-literacy/2016/11>
4. DELOGU, C. *Tecnologie per il web learning. Realta e scenari*. Firenze: University Press, 2007. 255 p. ISBN 978-88-8453-571-9.
5. *Digital literacy across the curriculum*. [Accesat 19.08.2022] Disponibil: <https://www.nfer.ac.uk/publications/futl06/futl06.pdf>
6. *Ghid privind guvernanta și securitatea în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor*. [Accesat 19.08.2022] Disponibil: https://www.eiopa.europa.eu/sites/default/files/publications/eiopa_guidelines/eiopa-gls-ict-security-and-governance-ro.pdf
7. *Securitatea cibernetică: în ce fel combate UE amenințările cibernetică*. [Accesat 19.08.2022] Disponibil: <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/cybersecurity/>